

[Hans Hansen.]

hvorunder man ikke vilde høre Tale om det, der blev fremført allerede i 1888, og som ikke blot igennem 90erne blev underkendt, men som omkring Aarhundredskiftet, i 1903, ved Skattelovene blev underkendt i den Grad, at man foretog sig Skridt i dansk Lovgivning, der var diametralt modsat hele Grundskyldstanken. Det, man gjorde i 1903 ved Omlægningen af Hartkornsskatterne, var en politisk Aktion, der førte til, at den Udvikling, som jeg paa-pegede i det privatøkonomiske Liv, hvor Fremskridtet efterhaanden gled over i Gæld, nu fik en Haandsrækning fra selve det politiske Liv. Det var jo ikke saa store Beløb, Hartkornsskatterne drejede sig om, 11 Mill. Kr. — kapitaliseret blev det den Gang gjort op til ca. 300 Mill. Kr. Men det, der skete, var, at man i Princippet forlod en Form for Beskatning, under hvilken vi gennem lange Tider have været inde under Forhold, hvor det altid havde betydet en forlods Forpligtelse overfor Staten at besidde Jord i Danmark.

Der var noget berettiget i, at man krævede Hartkornsskatterne omlagt, fordi man gennem Firserne, da Teknikken udvikledes, egentlig havde forrykket Forholdet mellem god og daarlig Jord og havde lært at tilføre den daarlige Jord de Stoffer, der før kun fandtes i den gode Jord. Derfor var der et Skin af Berettigelse i, at man krævede Hartkornsskatterne omlagt, og denne Omlægning af Hartkornsskatterne, ja, den kunde godt have været foretaget, uden at man havde kastet dem bort. Man kunde have skabt Betingelser for, at den Værdi, der var skabt ved offentlige Foranstaltninger i vore Byer, ved vore Stationspladser, kunde komme ind under dette, at man havde en Forpligtelse overfor Staten, naar man besad Jord i Danmark, hvis man den Gang havde omlagt Hartkornsskatterne til Grundskyld, men i Stedet kom man ind paa det Princip, som er gjort gældende af det ærede Medlem Hr. Pinstrup: at lægge Skatterne over, hvor Skatteevnen er. Men det betød, at der gennem den politiske Udvikling i Virkeligheden blev rakt Haand til Pantsættelsen, og Pantegælden skød ind i Stedet for Hartkornsskatterne.

Den Linie, der blev anlagt i dansk Politik i 1903, har været fulgt helt op til vore Dage. Hvis man ved Omlægningen af Tienden kun havde kapitaliseret Tienden og ladet den løbe ud gennem de 25 Aar i Tiendebanken, ja, saa havde det været et privat Forhold mellem Tiendeyder

og Tiendenyder, men man tog den Gang 7/25 af Tiendens Beløb fra Statskassen og puttede det i Tiendebanken. I 1918 afløste man Arvefæsteafgiften, der i Virkeligheden var en Restkøbesum, der stod i Gaardene; man fikserede Kapitelstakstallene og gav egentlig paa den Maade en Fordel til dem, der i det givne Øjeblik sad med Ejendommene. Det var det samme, der kendetegnede hele Kravet om Amtsskatternes Omlægning. Det var den Linie, der ved Siden af dette, at Fremskridtet kunde bundfælde sig i Jorden, førte til, at Pantegælden steg. Hvis man talmæssigt vil maale denne Udvikling fra Aarhundredskiftet helt op til vore Dage, ja, saa vil man se, at Gælden er steget. I 1914 havde Pantegælden, som i Begyndelsen af Halvfemserne var 1 500 Mill. Kr., naaet en Højde af 3 000 Mill. Kr. — den var altsaa fordoblet. Gennem de 10 Aar fra 1914 til 1924 fordoblede vi Pantegælden en Gang til her i Danmark. Vi stod i 1924 med en Pantegæld paa lidt over 6 000 Mill. Kr., og de Oplysninger, der foreligger gennem Statistiske Efterretninger, siger os, at vi nu har en Pantegæld her i Danmark paa lidt mere end 7 000 Mill. Kr. I Perioden fra 1914 til 1924, hvor vi havde rigeligt med Penge, steg den offentlige Gæld det, jeg nævnte før, nemlig for Staten omkring 800 Mill. Kr. og for Kommunerne omtrent det samme, det var en offentlig Gældsstiftelse paa ca. 1 500 Mill. Kr. paa 10 Aar. Og samtidig havde vi en privat Prioritetsgældsstigning i de 10 Aar fra 3 000 til 6 000 Mill. Kr., det vil sige, vi havde her en Pantsættelse af Værdier, der førte til, at vi kom ind i en Periode, hvor vi blev afhængige af vor Gæld, af Kapitalmagten, som til syvende og sidst har sin Rod dybt i den danske Jord.

Det er en Politik, der har skabt lignende Forhold, som vi havde fra det 12te til det 16de Aarhundrede; selv om vi ikke kan paapege nøjagtigt, hvordan det er gaaet til, saa ser vi Resultaterne. Vi ser i vore Dage Forhold, hvor Mulighederne for den unge Slægt vistnok er ringere end nogen Sinde. Men det er ikke sket tilfældigt, det er sket, fordi vi gennem politiske Handlinger har skabt saadanne Forhold, at Fremskridtet kunde bundfælde sig i Jorden og sælges til den unge Slægt, som fik Gæld i Stedet for Fremskridt, og det var i Virkeligheden et Forræderi imod den unge Slægt. Det var ikke, fordi man opkrævede Grundrenten, men det var, fordi man undlod at opkræve Grundrenten.